

Kvæg

Dansk kalve- og oksekødsproduktion er kortlagt for at finde vejene til mindre klimabelastning

SEGES Innovation har kortlagt dansk kalve- og oksekødsproduktion. Nu undersøges metanreducerende foderadditiver til slagtekalve og kødkvæg. Der regnes på, hvordan den samlede klimabelastning påvirkes, hvis der rykkes rundt på de enkelte produktionsformer.

Viden om Opdateret 21. november 2022

Stor forskel på klimabelastningen

Kalve- og oksekød bliver aldrig det helt gode klimavalg, da det direkte sammenlignet med andre kødtyper, som gris og fjerkræ, har et højere klimaaftryk pr kg kød. Det skyldes, at kvæg producerer metan, som er en belastende klimagas. Men alle tæt på landbruget ved også, at man langt fra bare kan tale om et kg oksekød – heller ikke i klimamæssig forstand, for kalve- og oksekødet kommer fra mange forskellige produktionsformer.

Der er forskel på klimaaftrykket på et kg fars fra en 4. laktations malkeko, et kg steg fra en renracet Holstein tyrekalv, en krydsningskvie med en kødkvægsfar eller en renracet kødkvægskalv, der har udført to års naturpleje sammen med sin mor, før den er endt som en lækker roastbeef.

Vil reducere den samlede klimabelastning fra danskproduceret kalve- og oksekød

SEGES Innovation holder derfor luppen over kalve- og oksekødsproduktionen. Målet er at kortlægge det klimamæssige bidrag fra de forskellige produktionsformer inden for okse- og kalvekød, f.eks. intensiv slagtekalveproduktion og ekstensiv ammekoproduktion. Når de klimamæssige bidrag er kortlagt, planlægges det at lave scenarieberegninger, der skal vise, hvor meget vi på sigt kan sænke klimaaftrykket fra danskproduceret kalve- og oksekød, hvis vi laver mere af en produktionsform og mindre af en anden.

I spidsen for indsatsen står chefkonsulent Mogens Vestergaard. Han forudser, at løsningerne kommer til at omfatte ændringer i de enkelte kødproduktionssystemer og deres relative omfang, samt avlsmæssige forbedringer og fodringsmæssige tiltag.

"I sidste ende ønsker vi at vise scenarier for, hvordan man kan klimaoptimere den samlede danske kalve- og oksekødsproduktion. Vi vil beskrive økonomisk bæredygtige produktionssystemer baseret på en optimal udnyttelse af alle kalve født i malkekvægsbesætningerne, inklusiv nuværende eksportkalve og nuværende aflivede kalve. Vi vil også se på, om malkekøernes slagtekrop kan udnyttes bedre, og se på hvordan ammekvæget kan indpasses," fortæller han.

Dansk kalve- og oksekødsproduktion er nu kortlagt

Derfor er der nu opsamlet tal for, hvor mange slagtedyr, der er krydsninger mellem malkekvæg og kødkvæg, hvor mange der er kvier og hvor stor en del af ammekvæget, der er opfedet under henholdsvis intensive og ekstensive forhold. Tallene stammer fra slagteindberetninger til kvægdatabasen i 2021.

Særligt når der ses på kvier under 18 måneder, bliver der slagtet langt flere kødkvægskrydsninger end renracede, nemlig 25.697 krydsninger mod 7.000 renracede kvier. Det tyder ifølge konsulent Arne Munk, ICOEL, på, at der i høj grad bliver taget aktivt stilling til den enkelte inseminering.

"En krydsningskvie er et målrettet slagtedyrt helt fra begyndelsen. Og det er jo bestemt positivt for klimaet, at der slagtes så mange flere krydsningskvier med høj tilvækst," siger Arne Munk, der har stået bag undersøgelsen.

Stadig mange renracede tyre

Ses der på samtlige slagtedyrt, er der dog stadig klart flest renracede malkekvægstyrt i 2021, nemlig 134.287 mod 31.084 krydsninger.

"Hos tyrene ser vi ca. 100.000 flere renracede end kødkvægskrydsninger. Men det vil helt sikkert udvikle sig henimod flere krydsninger de kommende år," mener Arne Munk.

Anderledes ser det dog ud, når man ser isoleret på jerseytyrekalve under 12 mdr. Her er der slagtet dobbelt så mange krydsninger som renracede, nemlig 2.583 krydsninger mod 1.253 renracede.

Hvad betyder kødkvæget?

I 2021 blev der slagtet godt 80.000 kødkvæg i form af både ungtyre, køer og kvier. Ud fra klassificering, slagtevægt og til dels fedningsgrad vurderer SEGES Innovation, at 30 pct. af disse er opfedet under ekstensive forhold, mens 70 pct. er opfedet under intensive forhold.

Nu beregnes klimabelastningen

Næste skridt er at beregne klimabelastningen for de forskellige grupper af slagtekvæg. Dette gøres ud fra foderforbrug beregnet i NorFor, slagtealder og -vægt. Når disse beregninger er foretaget, skabes der et billede af 2021-situationen for dansk kvægbrug med hensyn til den samlede klimabelastning fra kødproduktionen. Herefter vil SEGES Innovation se på forskellige scenarier, hvor der produceres mere eller mindre af de forskellige produktionskategorier, og vurdere, hvordan det påvirker den samlede kødproduktion og klimabelastning.

"Hvad sker der for eksempel med klimabelastningen og den samlede kødproduktion, hvis vi bruger maksimalt kødkvægskrydsninger i malkekvægsproduktionen? Og hvad sker der i ekstremscenariet helt uden ekstensivt opfedet kødkvæg? Det bliver interessant at se," siger Arne Munk.

Man vil desuden kunne sammenligne klimabelastningen af de forskellige produktionsformer med klimabelastningen af importeret oksekød.

Slagtninger 2021 fordelt på renracede og krydsninger

Afkom af malkekvæg	Renracede	Mælk x kød
Kvier under 18 mdr., stor race	6.268	22.523
Kvier under 18 mdr., jersey	722	3.174
I alt kvier under 18 mdr.	7.000	25.697
Kvier over 18 mdr. stor race	17.123	3.261
Kvier over 18 mdr., jersey	2.412	790
I alt kvier over 18 mdr.	19.535	4.051

Afkom af malkekvæg	Renracede	Mælk x kød
Kvier i alt	26.525	29.748
Tyre under 12 mdr., stor race	106.775	21.040
Tyre under 12 mdr., jersey	1.253	2.583
I alt tyre under 12 mdr.	108.128	23.623
Tyre over 12 mdr., stor race	24.027	5.542
Tyre over 12 mdr., jersey	2.232	1.919
I alt tyre over 12 mdr.	26.259	7.461
Tyre i alt	134.287	31.084

Kødkvæg	Antal	Andel
Ekstensivt opfedet	24.060	30 %
Intensivt opfedet	56.095	70 %
Kødkvæg i alt	80.155	

Undersøger foderadditivs effekt på metanudledning fra slagtekalve og kødkvæg

Som et led i indsatsen undersøges også foderadditivs effekt på slagtekalve og kødkvæg.

Undersøgelser på danske malkekøer og på slagtekalve og kødkvæg i Canada, Australien og USA tyder på, at Bovaer (3NOP) og nitrat tilsat foderet kan reducere vommens produktion af metan. Bovaer har vist en reduktion på 20 – 40 pct., afhængig af dosis, nitrat noget mindre.

Danske og udenlandske forsøg med malkekøer viser, at fodring med rapsfrø kan reducere metanproduktionen med 6-10 pct. afhængig af rapsfrø-mængden. Men metanreduktion via fodringen er aldrig tidligere testet på danske slagtekalve og kødkvæg.

I afprøvningen undersøges tilsætningsstoffers og fodermidlers indflydelse på metanproduktion, foderoptagelse, tilvækst, slagteform og slagtekvantitet, fortæller chefkonsulent Nicolaj Ingemann Nielsen, SEGES Innovation, der står i spidsen for undersøgelsen. Og han glæder sig til at få danske tal fra praksis på bordet.

”De udenlandske resultater med Bovaer og nitrat til slagtekalve- og kødkvæg, indikerer gode reduktionsmuligheder. Men vi vil rigtig gerne blive klogere på, hvor meget de to tilsætningsstoffer og danskproduceret rapsfrø kan reducere metanudledningen i praksis i danske besætninger. Det er f.eks. meget relevant at finde ud af, hvor meget metanproduktionen påvirkes afhængig af, om det enkelte produkt tilsættes i en kraftfoderbaseret baseret fodring eller en mere grovfoderbaseret fodring,” lyder det fra Nicolaj Ingemann Nielsen.

3 virkemidler til metanreduktion via fodring af kvæg

Bovaer

Fordel: Har vist 35 pct. reduktion i metanudledning i en dansk malkekvægsbesætning uden nedgang i mælkeydelse og foderoptagelse. Skal tildeles med ca. ½ g pr. slagtekalv dagligt, og forventes derfor integreret i en mineralblanding.

Ulempe: Prisen er endnu en ukendt faktor.

Nitrat

Fordel: Kan delvist erstatte indkøbt protein og dermed eventuelt være økonomisk fordelagtigt.

Ulempe: Mindre effekt end Bovaer.

Rapsfrø

Fordel: Bæredygtigt produkt, der kan dyrkes direkte på bedriften.

Ulempe: Har kun vist 6-10 pct. reduktion i metanudledning i danske forsøg på malkekøer med stigning i mælkeproduktion.

Foderadditiver skal reducere metanudledning fra kvægbrug med 1 mio. CO₂-ekvivalenter

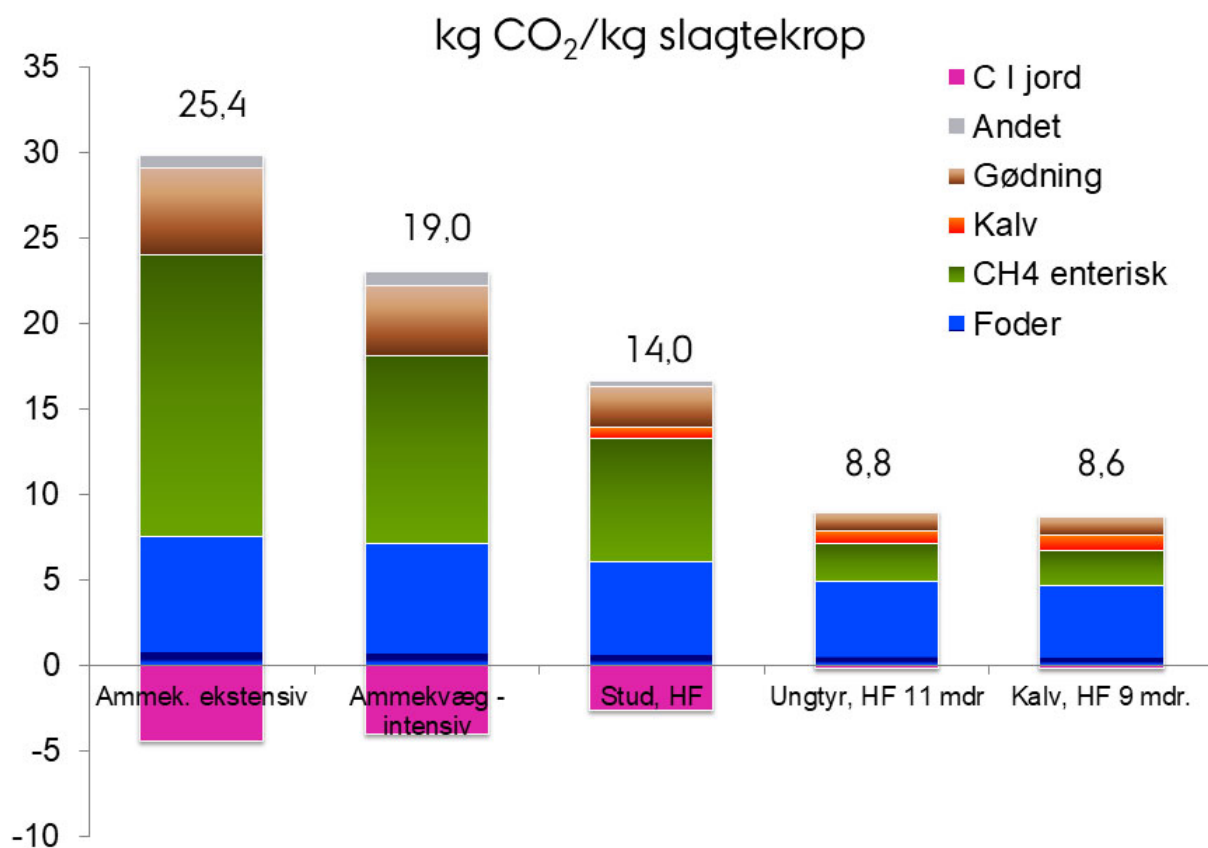
Ifølge Folketingets politiske aftale om 'grøn omstilling af landbruget', også kalder 'Klimaloven' skal dansk kvægbrug reducere udledningen af metan med 1 mio. CO₂-ekvivalenter ved hjælp af foderadditiver inden 2030. Det første forsøg med Bovaer i en malkekvægsbesætning har vist en reduktion i metanudledningen på 35 pct. uden reduktion i mælkeydelse eller foderoptagelse.

Midt på sommeren 2022 fastlægges, hvilke virkemidler der afprøves. Resultaterne fra de første afprøvninger i slagtekalve- og kødkvægsbesætninger forventes i slutningen af 2022. Foruden effekterne på metanreduktion, foderoptagelse, tilvækst og slagte kvalitet, fokuserer afprøvningen også på de praktiske forhold ved fodring med hhv. Bovaer, nitrat og rapsfrø.

Vejene til mere klimavenlig kalve- og oksekødsproduktion

- Omfanget, produktionsmetoderne og klimabelastning ved den nuværende kalve- og oksekødsproduktion i Danmark
- Effekten af foderadditiver og ændringer i fodringen hos slagtekvæg
- Avlsmål for kødkvægstyre anvendt til krydsning med malkekvæg
- Potentialet i færdigfodning af udsætterkøer
- Scenarieregninger for den samlede klimapåvirkning af danskproduceret kalve- og oksekød

Der er stor forskel på klimaaftrykket/kg kød ved forskellige produktionsformer i kalve- og oksekødsproduktionen. Netop derfor er det interessant at undersøge mulighederne for et ændret scenarie for en fremtidig dansk kalve- og oksekødsproduktion, der samlet set giver et lavere klimaaftryk. Kilde: Mogensen et al., 2015.

Emneord

Fodring af kødkvæg

Kalve

Klima

+2

Kvæg

Tema: Slagtekalve

Opdræt af slagtekalve kræver et 360 graders management og viden om alt fra staldsystemer, kalvesundhed og fodring af kalve, så du sikrer dine slagtekalve de bedste vækstvilkår og gode, bæredygtige produktionsresultater.

Natur og vandmiljø

Tema: Klima og landbrug

Find den nyeste viden om klima og landbrug. Og få inspiration til, hvordan du som landmand kan påvirke udslippet af drivhusgasser og arbejde hen imod et klimaneutralt landbrug.

Publiceret: 10. maj 2022

Opdateret: 21. november 2022

Vil du vide mere?

Mogens Vestergaard

Chefkonsulent

SEGES

move@seges.dk

+45 2310 3774

Støttet af

Kvægafgiftsfonden

SEGES Innovation P/S	Tlf.	8740 5000
Agro Food Park 15	Fax.	8740 5010
8200 Aarhus N	Email	info@seges.dk

